

ZNACZENIE HODOWLI TRAW WIELOLETNICH NA TERENIE BESKIDÓW W CSRS

Jaroslav Janásek

Ośrodek badania traw w Rożnowie pod Radhostem, CSRS

Beskidy oceniano najczęściej z punktu widzenia leśno-rekreacyjnego. Jest to w pełni zrozumiałe, jeżeli weźmie się pod uwagę wspaniałą przyrodę z łatwo dostępnymi lasami.

Zlokalizowane tu znaczne obszary użytków zielonych odgrywają poważną rolę tak w produkcji rolniczej, jak też jako składnik krajobrazu górskiego. Wysokość uzyskiwanych plonów na użytkach uzależniona jest od stopnia rozwoju produkcji i ekonomiki gospodarowania.

Tereny Ośrodka Badania Traw w Rożnowie pod Radhostem położone są w obszarze Beskidów od 350 do 950 m n.p.m., gdzie wieloletnia średnia roczna suma opadów wynosi 980 mm, gleby są płytkie, gliniasto-piaszczyste, pH 6,5—7,0.

Do głównych zadań w działalności badawczej należą prace dotyczące problematyki uprawy roślin pastewnych. Występują tu dwie grupy zagadnień:

1. Zakładanie i odnawianie użytków zielonych zarówno w monokulturach jak też w mieszankach gatunków i odmian, przy różnych sposobach użytkowania runi. W tym celu wykorzystuje się wyniki badań światowych dotyczących uprawy roślin pastewnych. Intensyfikacja bazy paszowej jest uwarunkowana nie tylko specyficznymi właściwościami poszczególnych odmian, lecz przede wszystkim równoczesnym stosowaniem odpowiednich zabiegów pielęgnacyjnych i racjonalnego nawożenia.

2. W przypadku naturalnych użytków zielonych dąży się w wymienionych badaniach do zwiększenia ilości i jakości plonu, co ze względu na stosunkowo dużą powierzchnię wspomnianych użytków musi mieć zasadniczy wpływ na rozwój hodowli i produkcji zwierząt. Intensyfikację gospodarki rolniczej na terenie Beskidów staramy się prowadzić w taki sposób, aby równocześnie nie zniszczyć środowiska naturalnego tego pięknego obszaru, który jest przecież sferą życia i pracy teraźniejszej i przyszłej generacji. Do tej skomplikowanej problematyki podchodzimy więc z trzech punktów widzenia:

1. Zachowania naturalnych zespołów roślinnych występujących na różnych siedliskach dla celów uzupełniania wyjściowych materiałów hodowlanych. Chodzi głównie o biologicznie wartościowe ekotypy mogące znaleźć zastosowanie do produkcji odmian, które by w podgórskich i górskich rejonach zabezpieczyły potrzebną ilość paszy dla zwierząt. Do badań nad naturalną florą beskidzką przystąpiono w 1970 r. wspólnie z fachowcami z Polski i NRD na zorganizowanej botanicznej ekspedycji, której wyniki zostały już opracowane. Wynikiem tej ekspedycji jest uzyskanie cennych materiałów roślinnych z rodzaju *Agrostis*, *Festuca* i *Poa*, do dalszych prac hodowlanych.

2. Ważnym zagadnieniem jest również ochrona gleb przed erozją, której przyczyną są nie tylko obfite opady atmosferyczne i duże spadki stoków, lecz także ciągle jeszcze niewłaściwe użytkowanie powierzchni, struktura zasiewów oraz agrotechnika gleb górskich, prowadząca do niszczenia struktury w warstwie ornej. W pierwszym wydziale Czeskiej Akademii Rolniczej zgromadzono materiał wskazujący na niektóre błędy popełnione w przeszłości, kiedy to przy tworzeniu socjalistycznych gospodarstw i urządzaniu terenów rolnych nie zwracano uwagi na występowanie erozji gleb i całkowicie ją lekceważono, co odbiło się w konsekwencji ujemnie na produkcji rolniczej. Obecnie dąży się przy tego rodzaju pracach do przeciwdziałania procesom erozyjnym wszelkimi sposobami, a między innymi przez zwiększenie areału trwałych użytków zielonych.

3. Sprawą istotną dla produkcji rolnej jest również podniesienie wydajności naturalnych górskich użytków zielonych. Z plonów dotychczas otrzymywanych wynika, że istnieją w tym względzie duże możliwości.

W celu polepszenia istniejącej sytuacji należy przeto wykorzystywać wyniki opracowanej przez nas klasyfikacji. W oparciu o wyniki badań terenowych wszystkie, przy uwzględnieniu wysokości plonu i potrzeb melioracyjnych, zbiorowiska roślinne górskich użytków zielonych zaseregowano do różnych klas. Główną przy tym uwagę zwraca się na te użytki, które wysoko plonują i mają właściwy zespół roślinny. Ponadto uwzględnia się również konfigurację terenu z punktu widzenia mechanizacji pracy, gdyż jest to czynnik warunkujący dalszą intensyfikację produkcji.

W sytuacji, gdy rolnictwo musi zwiększać dostawy produktów spożywczych, gospodarstwa rolne zmuszone są do intensywnego prowadzenia gospodarki na wszystkich użytkach zielonych. Dotyczy to często i tych użytków, na których wprowadzenie mechanizacji jest dotychczas bardzo trudne, gdyż pod cienką warstwą orną jest kamieniste podglebie. W takich wypadkach zamiast stosowania mechanicznej uprawy dla wprowadzenia wartościowych mieszanek stosować należy też inne sposoby, np. środki chemiczne. Zastosowanie intensywnego nawożenia, zwłaszcza azotowego, przynosi wprawdzie przez dwa względnie trzy lata

zwiększone plony, niemniej jednak prowadzi do przeredzenia darni i wzrostu zachwaszczenia. Dlatego przy nawożeniu należy wziąć pod uwagę skład botaniczny runi, i tak nim kierować, aby utrzymując odpowiedni skład botaniczny nie pogarszać przy tym biologicznych cech darni.

Na podstawie dotychczasowych badań stwierdzono, że nawożenie roślin pastewnych odgrywa szczególną rolę jeżeli stosowane w okresie wczesnej wiosny i pod koniec lata, gdyż wówczas najbardziej korzystnie wpływa na kształtowanie się wartościowego składu botanicznego runi i wartość pokarmową plonu.

Dalsze prace badawcze naszego Ośrodka będą się przede wszystkim koncentrować na następujących zagadnieniach:

— zabezpieczenie, w odpowiednich zestawach nasion gatunków traw i ich odmian dla nowo zakładanych i odpowiednio użytkowanych zespołów pastewnych;

— nawożenie traw z punktu widzenia wzrostu plonów oraz poprawy ich jakości i strawności;

— wspólnie z innymi placówkami krajowymi i zagranicznymi zgromadzenie najważniejszej dokumentacji, na podstawie której byłoby można problematykę roślin pastewnych oceniać kompleksowo i w powiązaniu z produkcją zwierzęcą.

STRESZCZENIE

W referacie omówiono tematykę naukowo-badawczą Rolniczej Stacji Hodowli Traw (ZST) w Rożnowie pod Radhostem, specjalizującej się w hodowli traw dla górskich rejonów Beskidów oraz przydatność tych badań dla praktyki rolniczej, a także korzyści przynoszonych gospodarce narodowej.

Do głównych zadań działalności Zemedelskiej Stanice Travinarskiej w Rożnowe pod Radhostem należą:

— prace hodowlane polegające na uszlachetnianiu traw spotykanych w naturalnych zbiorowiskach w warunkach beskidzkich,

— ocena przydatności wyprodukowanych odmian w warunkach użytkowania łąkowo-pastwiskowego,

— prowadzenie doświadczeń nawozowych itp.

W wyniku ponad 50-letniej już działalności ZST w Rożnowe przyczyniła się ona w znacznym stopniu do podniesienia produkcji rolniczej omawianego rejonu górskiego.

Ярослав Янасек

ЗНАЧЕНИЕ РАЗВЕДЕНИЯ МНОГОЛЕТНИХ КОРМОВЫХ ТРАВ ДЛЯ ГОРНЫХ БЕСКИДОВ В ЧССР

Резюме

Рассмотрено научно-исследовательскую тематику Сельскохозяйственной станции выращивания трав в Рожнове около Радгостем, специализирующейся в выращивании трав для горных районов Бескидов, а также пригодность этих исследований для сель-

скохозяйственной практики и народного хозяйства. Главным заданием Станции в Рожнове является:

- работы по заложению и обновлению встречающихся трав в естественных сообществах в условиях Бескидов,
- оценка пригодности полученных сортов в условиях луго-пастбищного использования,
- проведение опытов над удобрениями и т. п.

В результате более 50-летней деятельности Станции в Рожнове в значительной степени увеличилась сельскохозяйственная продукция рассматриваемого района в горах.

Jaroslav Janásek

THE IMPORTANCE OF BREEDING OF PERENNIAL FORAGE GRASSES IN THE MOUNTAIN TERRITORIES OF THE BESKIDS IN CZECHOSLOVAKIA

S u m m a r y

In the report the activities of the Agricultural Station for Grass Breeding (ZST) in Rožnov at Radhost specializing in breeding grasses for the areas of the Beskid Mts, the use of these investigations for agricultural practice, and for national economy are discussed.

The main works of the Station in Rožnov at Radhost are concentrated on:

- breeding based on the improvement of grasses native in the natural communities under conditions of the Beskid Mts.
- evaluation of the produced varieties under conditions of meadow-pasturage utilization,
- the experiments on the fertilization, and others.

50 years of the activity of the Station (ZST) in Rožnov markedly contributed to the improvement of the agricultural production of the discussed montane region.